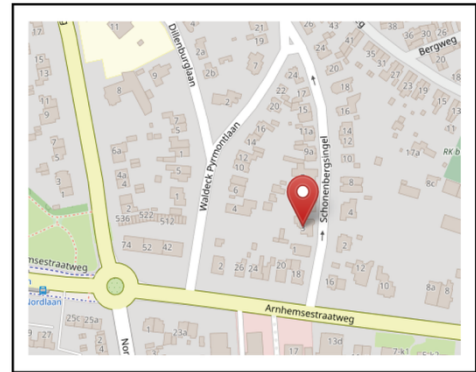

Villa Shamrock
Schonenbergsingel 3
6881 NL Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000403
Inschrijving register 24 november 2008
Kadastrale aanduiding Velp F 2169

Historie en ligging:

Deze iets verhoogd gelegen, bijzonder gaaf bewaarde, villa aan de oostzijde van de Schonenbergsingel is gelegen op het terrein van het villapark 'Ma Retraite', dat in 1903 werd aangelegd op het toenmalige landgoed Schoonenberg. Het huis Schoonenberg werd aan het begin van de negentiende eeuw gebouwd voor de kunstschilder Taco Scheltema (1760-1837) die o.a. lid was van het kerkbestuur van de Nederlands Hervormde kerk. Na de dood van Scheltema in 1837 werd het landgoed vervolgens bewoond door Freule v.d. Burch v. Spieringshoek, N.M.C. Verwey Méjan en Ch. van Roosmale Nepveu. Na de dood van de laatste werd het landgoed (7000 m²) voor f91000,- verkocht aan de 'Maatschappij tot Exploitatie van Bouwterreinen', die er een tweede villapark stichtte (het eerste was villapark Overbeek).

Ondertussen was de naam 'Schoonenberg' gewijzigd in 'Ma Retraite'. W. Honig, die het terrein een grote hoeveelheid wit zand en bouwde op het terrein een fabriek die de gemeenteopzichter en architect en direct betrokken bij de aanleg en de bouw van het villapark. Hij ontwierp op dit terrein en elders in Velp meerdere villa's (villapark Overbeek). Het huis 'Ma Retraite' waarnaar het villapark werd vernoemd werd in 1929 afgebroken en het vrijgekomen terrein voor nieuwe villabouw verkaveld.

De in 1907 gebouwde villa werd in 1904 ontworpen door B. Klein Starink. De opdrachtgever was, getuige een stichtingssteentje in de erker van de voorgevel, Geertruida Huygens-Vos. Het vrijstaande door een tuin omgeven pand (waarin zich twee monumentale beuken bevinden) is een goed voorbeeld van de voor de periode 1900-1910 kenmerkende overgangsarchitectuur. Deze term is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur. Vaak is er al sprake van een typologische vernieuwing in plattegrond en opstand. Over het algemeen is er sprake van het door elkaar gebruiken van elementen uit de neorenaissance, chaletstijl en Art Nouveau/Jugendstil, naast Berlagiaanse en rationalistische kenmerken. Bovenstaande uit zich met name in de combinatie van baksteen met verschillende kleuren verblendsteen, lateien uitgevoerd in hard- of cementtenen of ijzeren profielbalken, topgevels met sierspanten en/of pseudovakwerk en ajourwerk, rond- of hoefijzerbogen boven deuren en vensters. Typisch is ook het gebruik van elementen uit de neorenaissance als speklagen en blinde segmentboogjes met siermetselwerk. Deze worden echter niet meer in pleister uitgevoerd doch in verblendsteen.

Plattegrond en opbouw:

Het pand heeft twee bouwlagen en is opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband. Om het pand loopt een gepleisterde grijs geschilderde plint. Het huis heeft een nagenoeg vierkante grondvorm verlevendigd met verschillende in- en uitspringende delen. Het pand heeft een samengesteld overstekend dak gedekt met gesmoorde Muldenpannen. Aan de voorzijde en in de linkerzijgevel is ter plaatse van de puntgevel een ver overstekend aangekapt zadeldak met geprofileerde windveren aangebracht. Op het dak bevinden zich

meerdere gepleisterde en een bakstenen schoorsteen. In het voorschild is een kleine driehoekige dakkapel aangebracht. De gevels worden afgesloten door overstekende bakgoten op gesneden klossen. Vrijwel alle muuropeningen (vensters en deuren) in de voorgevel en de zijgevel worden afgesloten door een witgeschilderde bewerkte latei, waarboven zich een blind segmentboogje bevindt. Het boogveld heeft een invulling met bruin gespikkelde tegels. De bovenlichten zijn merendeels voorzien van geel kathedraalglas. De vensters hadden oorspronkelijk aan weerszijden persiënnes (luiken).

Voorgevel:

De asymmetrisch ingedeelde gevel heeft aan de linkerzijde een enkelruits schuifraam met een 15-ruits bovenlicht. Hierboven bevindt zich een wand van de bovengelegen, grotendeels aan de zijde van de linkerzijgevel gelegen, serre. Deze houten wand heeft een ruit met een midden roede en een 8-ruits bovenlicht. De twee hiernaast gelegen traveeën hebben ieder op de begane grond een enkelruits schuifraam met een 15-ruits bovenlicht en op de verdieping een T-schuifraam met een 15-ruits bovenlicht. De door een puntgevel afgesloten travee uiterst rechts heeft op de begane grond een driezijdige erker met een bovengelegen balkon. De erker heeft drie enkelruits schuiframen. Het raam aan de voorzijde heeft een 15-ruits bovenlicht, het raam aan de linkerzijde heeft een vernieuwd bovenlicht en het raam aan de rechterzijde heeft een 9-ruits bovenlicht. In de borstwering van de erker bevindt zich aan de voorzijde een stichtingssteentje met de tekst 'De eerste steen gelegd/ door Geertruida Huygens-Vos/ 8 nov. 1907'. De verdieping heeft dubbele balkondeuren met smalle enkelruits zijlichten en een als klapraam uitgevoerd 18-ruits bovenlicht. In de geveltop bevindt zich een stolpraam met een 8-ruits bovenlicht.

Linker zijgevel:

De asymmetrisch ingedeelde gevel heeft links een eenlaags aanbouw met balkon, deels in baksteen deels in hout uitgevoerd is, met aan de voorzijde een houten veranda. De veranda heeft een aardige tegelvloer en een geprofileerde daklijst op klossen. Hiernaast bevindt zich een twee traveeën breed, door een puntgevel afgesloten geveldeel. Beide traveeën hebben zowel op de begane grond als de verdieping een T-schuifraam met een 15-ruits bovenlicht (m.u.v. het rechterraam op de begane grond dat vernieuwd is). De topgevel heeft een stolpraam met een vernieuwd bovenlicht. De rechtergevel heeft een fraaie uitgebouwde serre. De serre heeft gesneden stijlen en een bewerkt kalf. De bovenlichten heeft getoogd ruitjes met geel en transparant glas. De overstekende daklijst wordt gedragen door rijk uitgevoerde consoles die qua ornamentiek herinneren aan de meubelmakers kunst uit die tijd. De serre heeft een licht hellend dak. Boven de serre bevindt zich in het gevelvlak een geprofileerde bakgoot op klossen hetgeen er op duidt dat de in het gevelvlak liggende serre van de verdieping waarschijnlijk later aangebracht is. Deze serre heeft meerruits bovenlichten met geel kathedraal glas.

Achtergevel:

De achtergevel heeft diverse uit- en aanbouwen. Het linker geveldeel springt licht naar voren. Uiterst links bevindt zich tegen het bovengenoemde deel van de achtergevel een mogelijk oudere schuur van anderhalve bouwlaag onder een met gesmoorde pannen gedekt zadeldak. Hiernaast bevindt zich een uitbouw van eveneens anderhalve bouwlaag met een plat dak. De uitbouw bevat toiletten en heeft in de gevel aan de tuinzijde een drietal kleine toiletraampjes waarvoor tralies geplaatst zijn. In de terugliggende gevel naast de toilettuitbouw bevindt zich op de begane grond een tuindeur met een erboven geplaatste luifel, op de tussenverdieping bevindt zich een door een blind segmentboogje afgesloten venster met zich een tot in de daklijst doorlopend venster met een T-schuifraam met een 12-ruits bovenlicht. Voor het terugliggende rechter geveldeel bevindt zich een uitbouw met een veranda en een bovenliggend balkon. De verdieping heeft balkondeuren met aan weerszij-

den persiennes waarvan de bovenzijde een paneelvulling heeft met uitgezaagde verticale sleuven als decoratie.

Rechter zijgevel:

De rechterzijgevel heeft links een ter hoogte van de verdieping beginnend uitgemetseld schoorsteenkanaal. Rechts van het midden bevindt zich de ingangspartij met een fraaie oorspronkelijke paneeldeur met zij- en bovenlichten. De deur heeft twee ruiten waarvoor smeedijzeren roosters geplaatst zijn. Het kalf is voorzien van een tandlijst en het bovenlicht heeft een 15-ruits indeling. De zijlichten zijn van geëet glas voorzien en hebben eenvoudige smeedijzeren roosters en 6-ruits bovenlichten. De verdieping heeft een T-schuifraam met een 12-ruits bovenlicht. Uiterst rechts bevindt zich zowel op de begane grond als de verdieping een venster.

Interieur:

Het interieur bevat nog verschillende waardevolle onderdelen uit de bouwtijd. Tussen de vestibule en de hal bevindt zich een fraaie tocht-pui met een bewerkt kozijn en ingevuld met diverse soorten glas. Ook de trappartij is nog aanwezig. De doorgangen zijn voorzien van paneeldeuren en geprofileerde deuromlijstingen. In de kamers en suite zijn de stucplafonds met Art Nouveau motieven bewaard gebleven alsmede de schuifdeuren.

Bijgebouwen:

In de achtertuin bevindt zich links een eenlaags schuur onder een zadeldak met nok evenwijdig aan de weg en gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. In de lange, naar de straat gekeerde zijde bevinden zich twee deuren, waarboven 8-ruits bovenlichten.

Reden van plaatsing:

Het pand bezit stedenbouwkundige waarde:

- als onderdeel van de uit het eerste decennium van de 20ste eeuw daterende waardevolle Villabebouwing aan de Schonenbergsingel (ensemblewaarde).
- als onderdeel van het villapark Ma Retraite (situeringswaarde).

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaarde hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik.
- als een gaaf bewaard voorbeeld van een villa met kenmerken van de voor de periode 1900-1910 karakteristieke overgangsarchitectuur. Deze stijl is kenmerkend voor de oorspronkelijke bebouwing van het villapark Ma Retraite.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieuronderdelen.

Voldoet aan de basisnormen alsmede aan de meerwaarden 1a, 1d, 2a, 2c en 2d. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorzijde - 2016

Foto: Wim Smallegange / fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND